

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط القلم

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول او انوز

درج ايندهين آثار اعاده او تاز

دينه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات و سياست و باطاحه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئون اسلاميه و دينى و فقهيه و نشر انور.

آبونه بدلى

صاحب و مؤسلى :

در سعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

سنه لکى التى آيلنى

ممالك عثمانيه	ايچون	۸۰	۴۰	غروش
روسيه	»	۶۰۵	۳۰۵	روبله
ساثر ممالك اجنبيه	»	۱۷	۹	فرانق

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

قبرله دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى

۲۰ غروش فضله آلنير

عدد : ۷۱

۱ محرم ۳۲۸ پنجشنبه ۳۱ كانون اول ۳۲۵

اوچنچى جلد

قائم‌ش اوروپا سیاستی اقتصادیدر ، ملکیدر ؛ یوقسه دینی برسیاست دکلدر ، دیور .

بیلیم موسیو هانوتونک سویلیدیکی مسلمانلر کیملردر؟ بوخبرلری کنیدیسه ویرن هانکی آدملردر؟ اگر بونلر هندیلیر ایسه اجنبی برحکومتک تابعیتی آلتیده بولنان بوقومک کرک خطبه لرنده ، کرک غزته لرنده حاکم لرینه قارشى مطیع اولدقلرینی ، اولرک عدالتنه ربط امید ایتدکلرینی ، حق لرینی ده یولیه آرادقلرینی اثبات ایدر سوزلره دائماً تصادف ایدیورز .

یوق ، اگر روسیه مسلمانلری ایسه اولرکده حکومت متبوعه - لرینه ، کذلک حکومت متبوعه لرینک اولره قارشى بسلدیکی اعتماد هرکسک معلومیدر . حتی روسیه حکومتی مسلمان تبعه سنی اورتودوکس مذهبنده اولیان خرسیتیانلره بیله ترجیح ایدر .

اگر بونلر افغانیلیر ایسه افغان امیرینک انکلیزلره قارشى دوستلانی بک معروفدر . بونکه برابر بودوستاق امیرک کنیدی مملکتی حقنده کی محبته ، مصالح مملکتته عائد حرمت وغیرته اصلا منافی دکلدر .

اگر عجملر ایسه بونلرکده روسیه سیاستنه قارشى نه امین براویقوده بولندقلرینی بیلیمین یوقدر .

اگر فاسیلیر ایسه بوزوالیلیر سیاست دینه بیله جک هرشیدن آزاده بولنیورلر ؛ دها طوغریسی هم دینه ، هم دنیا به عائد بتون شئوندن غفلت محض ایچنده لاینقطع بربرلریله اوغراشیورلر ؛ بربرلرینی اولدیریورلر ؛ بربرلرینی صویورلر . قضای الهی زوالیلرک موجودیتنه خاتمه چکنجه به قدر بوخالده دوام ایدوب کیده جکلر .

شاید هیچ بری دکلده تونسلیلیر ایسه موسیو هانوتو اولنلری اهل اولدقلری اوصاف ایله ثنا ایدیور ؛ کنیدیلرینه مجرد حریت دینه بخش ایتدیکی ایچون فرانسه نفوذینی ممنونیتله قبول ایتدکلرینی سویلیور .

غالبا موسیو هانوتو عثمانیلری قصد ایدیور ؛ نته کیم بقیه کلامی بوکا دلالت ایتدکدن بشقه عثمانی خرسیتیان سوزی ده بونی اوقشایور . عثمانیلردن مصریلره کلنجه بونلرک کرک اوروپا لیره ، کرک خرسیتیان عثمانیلره عدم اعتمادینی کوستر هر هیچ برحالی یوقدر . زیرا مصر مسلمانلری مسلمانلره خاص اولان محاکم شرعیه استثنای ایدلیدیکی صورتده حکومتک بتون امورنده وطنداشلری اولان قبطیلره مشترکاً چالشیورلر . آرمه لرنده ده صوک درجه ده وفاق حکمفرما اولیور . هرایکی طرفک بربرندن دوستلری وار . دیگر طوائف مسیحیه ایله ده بوسورتله کینیورلر . آنجق بارد بر تعصب دینی اظهار ایدن ، یا خود یتنه بویه کور کورینه بر تعصب سائقه سیله مسلمانلرک منفعتلرینی خللدار ایتکه ، دینلرینه تعرض ایلکه قالقیشانلره قارشى طبیعی مقابله ده قصور ایتورلر . بوسوزیمزه موسیو هانوتو ایله قونوشان صاحب امتیازدن دها یقین شاهد آرامیز . چونکه بوذات عثمانی - روس محاربه سنده مسلمانلرک علیهنده بولندقدن ، عراقی حادثه سنده یابه جفنی یایدقدن صکره مسلمانلر یتنه کنیدیلرینک دوستی

توزلر ، طوبراقلر عالم انسانیتک بصر بصیرتی کور ایدر . نیکیم بعض یرلرده ایتش . انسانیت ، حیوانیت درکه سندن آشانی بردرک به اینره . چونکه حیوانات سوق طبیعی دائره سندن چیه ماز . فطرتک کنیدیلری ایچون چیزدیکی حدی تجاوز ایده من . حیوانلغنی ، خصائص طبیعیه سنی محافظه ایدر . فقط انسانلر اولیه دکل ، انلرده سوق طبیعیدن بشقه برقوت وار . بوقوت کنیدیلرینی شاشیردیر . عقلک کالی فضائل انسانیه ایله ، فضائل انسانیه ده دیانتله قائمدر . دین کیدنجه انسانده فضیلت نامنه برشی قالماز . فضائل محو اولنجه عقل استادکاهنی غائب ایدر . محظورات ، مباحات صرسته کچر . اورته ده هیچ بر رابطه ضابطه ، قالماز . انسان مادیاتده بردرجه به قدر یولانی شاشیرمه بیله ، وجدانیات اعتباریه ظلمت ضلال ایچنده قالیر اوعلنده برخطوه بیله اتمه ماز . آتدینی هرخطوه کنیدیسی غیای بی پایان خسران وهلاکه یووارلار . زمان کلیرکه اوکی آدملر حیوانلغنه ، انک مخصوصاتندن اولان صنوته ، راحت راضی اولورلر . انی الک بیوک سعادت کوریرلر . فقط مع التأسف اوسعاده ده فائل اوله مازلر . چونکه صفوت حیوانیه لرینه ، بوزولمش ، تفسخ ایتش انسانیتلری مانع قویدر . او انسانیت متفسخه نک التهاب مدهشی دماغلرده اثر نمای دهشت اولدقدن صکره وای او عالم انسانیتک حالته ! دین جلیلمزک قدرینی بیله لم ، اودائرة منجیه داخلنده اکتساب فضائله چالیشه لم . ایشته کرک یوقاریکی آیت حقنده ، کرک انک سو قیله اندن صکره سویلنن دیگر سوزلر بوراده ختام ولدی . ارقداشده بردرجه به قدر غنی تصدیق ایدر کی اولدی .

فرید

تصحیح : ۷۰ نومرولو نسخه نک ۲۸۰ نجی صحیفه سنک صوک
تصحیح پرووای ضایع اوله رق مطبعه جه تصحیح ایدیلهمه مسی
حسیله « انگلوساقسونلرده فکر حکومت » مقاله سنک صوک
ستوننده قالان شو (۱ سطر : قیجزدرلر ، اوتسفورد ۴ طبله - ۱۸
الحاصلی - ۲۲ جله تنیه - ۳۴ بومکلفاتک حصولی) یا کلیشلرک
بروجه آتی تصحیحی لازم کلیر :
(متمیزدرلر ، اوتسفورد ، - طبله نک - الحاصل - جله
تغزیریه - بومکلفاتک حصولی)

هانوتو و اسلام

مسلمانلرک بتون اوروپا سیاستنه قارشى سوء ظن بسلهمه سی ، مسلمان ارباب سیاستک دولتلردن هیچ برینه اعتماد ایده مامسی ، بونلرک اوروپای نصرانیتک مصالحی کنیدی مصالح اسلامیه لرینه مخالف کلیر اعتقادنده بولمسی ، الحاصل مسلمانلرک نه قدر صداقله خدمت ایدر سه ایتسون ایچلرندن هیچ برخرستیان عثمانی به امنیت کوستره - میه جک قدر خرسیتیانلره قارشى اعتمادسز اولمسی معروف برجریده نک صاحب امتیازدن ، استانبولده ، پارسیده اوطوران بعض عثمانیلر طرفندن هانوتونک قولاغنه عکس ایتشده اونکچون کنیدیسی

اولدینى، كندیلیرینك خیرینه چالشیغنی سولشردرکه بونی غزته سیله بالدفعات مقام انتخارده بیان ایتشدیر. حال بویله اولورده شو ملاقات ائناسنده بو آدم ینه مسلمانلرک علیهنده بولنورسه آرتق مصرده کی مسلمانلرک عثمانلی خرسیتانلره قارشى امنیتسز لکلری زرده قالیر؟ عجباً هیچ برعثمانلی خرسیتان خرسیتان اولدینى ایچون خدمت حکومتدن چیقارلیمى؟ هیچ برعثمانلی خرسیتان عینی سبیدن طولای مطبعه، غزته تأسیسی، یاخود دارالصناعه انشاسی، یاخود تجارتخانه تشکیلی کی حقوقدن محروم براقلدیمى؟ هایدی باقالم بزه بر مثال کتیرلینده کورهلم. لکن بوعثمانلی خرسیتانلرک اوروپالیرله قارشى طورلری بوسبوتون بشقه. کوریه-ورزکه برانکلیزدن آزاجق عدالت کوردیلریمى شناسنی کوکلره چیقاریورلر؛ یاخود هانکی اوروپالیدن اولورسه اولسون اوفاجق براییلکه نائل اولدیلریمى تشکر ایده ایده بیترمیورلر. دها غریبنى استرمیسکیز! بولردن بری ایشی ایچون حکومته مراجعت ایدنجه ضررینك درجهسنی تحقیق وظیفه سنك برانکلیزه حواله اولمسنی ایستور. بونك امثالی پك چوقدر. حتی شکایتلرینی طوغریدن طوغری به لوردقرومره عرض ایدنلرک عددی آزدکلدر. حالبوکه لورد برحاکم رسمی دکلدر. پك اعلا بوخرستیان عثمانیلرک اوروپالیرله اعتمادینه بوندن بیوک نه دلیل استرسکیز؟ کرک فرانسزلردن، کرک امریقایلردن مصره کلوبده مکتب آچانلرک کنجاریمزى تنصره تشویق ایتدیکی، برطاقلرینی ده قانديروب ممالك اجنیه به قاجیره رق ابوینك جکیرینی یاقدینى دائماً کورلکه برابر مسلمانلر چوجقلرینی ینه بومکتبلره کورندرمکده دوام ایدیورلر. بزم معارف ناظریمز بوزیر مسلم اولدینى حالده چوجقلری جزویت مکتبلرنده اوقویور. کذلک اشرافدن چوغنك اولادی فره دلرک مکتبنه دوام ایدیور. آرتق بوندن بیوک اعتماد هانکی اعتماد اولایلور؟ هاله مصر مسلمانلرینك معاملات خصوصنده اوروپالیرله اعتمادی اودرجه به واریورکه اوروپالیر بونی سوء استعمال ایده رک برچوق ارباب ثروتك ماملکینی لندن آلیورلر؛ بونکه برابر اوتکی زوالیلر حالا بریکلیرینه امنیتده دوام ایدیورلر، بو غفلتده ممکن اولدینى قدر ایلری کیدیورلر. همده دینلرینه، عادتلرینه مخالف خصوصاتده بیله اولنری تقلیده قالدیشورلر. یاسز بونك فوقنده نصل براعتاد استرسکیز؟

عجباً مصرده کی عقلای مسلمین اجنیلره قارشى علی العمیا اظهار اولان بوامیتک موجب اولدینى زیانلر قدرعظیم خسار کورمشمیدرلر؟ اوت، خلقتک بویوزدن اوغرا دینى سوء عاقبت میداندهدر. عجباً کرک جریده صاحبك، کرک موسیوهانوتونک اوروپالیرله، خرسیتان عثمانیلره قارشى کوسترلیدیکندن بحث ایتدکلری عدم اعتماد بومیدر؟ مصر خارجنده کی عثمانیلره کلنجه دولت عثمانیه به قدر چیقه جق اولورسوق کوریرزکه وضع ایتش اولدینى نظام خرسیتان بولنان ممالکک دائره لرنده، محکمه لرنده خرسیتانلری استخدام ایله امر ایدیور. خرسیتان مأمورلر مسلمانلرک نائل اولدینى رتبه لرک،

نشانلرک کافه سنه دها واسع بر نسبتده نائل اولیور. حتی بولردن برچوغی مسلمانلرک احراز ایده مدیکی امتیازاتی، منافعی بیله استحصال ایدیور.

سفارتلر، بیوک بیوک منصبلر خرسیتانلردن خالی دکل. سلطانک رؤسای روحانیه حقلرنده کی التفاتی، احسانی، تلطفاتی، بولردن برقسمنی حضورینه قبولی، کندیلیرینه نوازشکارانه خطابی هر کون غزته لرده کوریلور. بوسوزیمزده اک برنجی شاهد اوله رق جریده صاحبی کوستریرزکه برچوق زمان دولت علیه به قارشى برمسلمانک سوللکه جسارت ایده میه جکی سوزلری سوللیدیکی حالده خرسیتان اولق اعتباریله سلطانک مظهر اعتمادی اولدی؛ سرای هایونه آلندی؛ رتبه لرله نشانلره، دها بشقه صورتلره تلطیف اولندی. اگر بوده خرسیتانلر حقنده کی اعتمادک فقدانی ایسه اعتماد دنیلن شی نصل اولور بیله م!

دولتک سیاست خارجیه سنه کلنجه فرانسزلر سلطانک آلمانیا حکومته قارشى کوستردیکی امنیت ومحببتدن شکایت ایدیورلر. حالبوکه آلمانیا حکومتی برحکومت خرسیتانیه در. ظن ایتمه یزکه بولرسلطانک بر دولت اسلامیه به قارشى دوستلفندن شکایته محل کورسونلر. حکومت عثمانیه نك انکلتره سیاسته قارشى غایت متین بر اعتمادی واردی. صکرملری برطاقم حادثلر ظاهر اولدی که باشلوجه موسیوغلادستونک سیاستده کی مهارتسز لکندن میدان آلان بو حادثات اوزون مدت او اعتمادک خللدار اولمسنی ایجاب ایتدی. مع مافیه صوک زمانلرده اعتماد زائلک عودت ایتدیکی کورییورز. رجال دولت آره سنده روسیه نك صداقته اعتمادی اولانلرده بولنیورکه بولر مسلمان اولدقلری حالده دولتک سیاستی روسیه سیاسته اماله آرزوسنی بسلیورلر.

بم هانوتوجه بیانمسنی اک زیاده استدیکم جهت شودرکه دولت عثمانیه نك اوروپا دولتلرینه قارشى قوللاندینى سیاست، دینی برسیاست دکلدر، هم دولتک بدایت ظهورندن بوکونه قدر اصلا دینی اولمامشدر. بودوات اولجه بر دولت فتوحات، بر دولت غلبه ایدی؛ صوک زمانلرنده ایسه بر دولت سیاست، بر دولت مدافعه حالته انقلاب ایتدی. بناء علیه اوروپالیر ایله اولان معاملاتنده دینک ذره قدر دخلی یوقدر.

المانیا امپراطورینك عثمانلی طویراغنه کلدیکی زمان کوردیکی حرمت هرکسک معلومدر. اوروپادن استانبوله کلن خرسیتان امراسی مظهر اولدقلری تعظیمی کندی مملکتلرلرنده قابل دکل کوره مزلر. مسلمانلرک محتاج اولدینى یاره بولنری آغیرلامق ایچون صرف اولنیور. پك اعلا! بو فداکارلقلر اونلرک دوستلغنی قازانمق ایچون دکلکی؟ بو دوستلق قازانلقدنصکره اعتماد حاصل اولمازنی؟ اوت، سلطان ایچون رسمیات ایله اکتفا ایده رک الیرینه کتمه مک ممکن ایدی؛ لکن او بو معامله سنده رسمیتک درجات ایله فوقنه چیقدی.

اوروپا سیاستک هیچ بر وجهله دینی اولدینى تسلیم ایدرسک دولت عثمانیه نك اوروپا به قارشى سیاستی ده عینیه بویله در. طبیعی مسلمانلرده دولتلرینه تابعدر.

اگر هانوتو مسلمانانك بوكونكى حاليله اصول دينه لرندن انحرافلرينى ذكر ايدهرك شتون حياتيه لرينى اهامال ايلدكلرندن ، مصالح ذتيه لرينه قارشى غفلت محض ايچنده بولندقلرندن طولايى كنديلرينى مؤاخذه ايله اكتفا ايتمش اولسه ايدى مسلمانانك ايچنده سوزلرينى خيرخواها وصايا صورتنده تلقى ايدنلردن بشقه كيمسه بولمناز ايدى .

مرحوم شيخ محمد عبده

محمد عاكف

اجتهاده دائر

اجتهاد و شافعيه :

عراق ، حجاز مكتب فقهيلى آرتق تماماً تأسس ايتمش ؛ هرايكيسى كندى اصول مخصوصه لرى اوزره داخلأ توسع ايتمكه باشلامشيدى . سالكلرى قسماً حرا لاجتهاد اولغله برابر ، منسوب اولدينى مكتبك اصولنى تعقيب ايدرلر ؛ اجتهاده اولوجهل بتون بى طرفاقتى حقيه محافظه ايدمزدى . اشته بو صورتله ايكي مكتب آراسنده خيلى آچيقلق حصوله كلشيدى .

شام ، مكه ، يمن قطعه لرنده اولان فقها بالنسبه هرايكى مكتبه قارشو آز چوق بيكانه لك كوستريور ؛ بى طرف كچنورلردى . هله بو حال مكه ده خيلى ايلروده ايدى . عبدالله بن عباس رضى الله عنهما نك اجتهاده اولان مسلك سربستانه سى اصحابنك ناصيه عرفانلرنده حجازليرك ، عراقيليرك كوزلرينى قاشديره جوق قدر تجلى ايتمش كچى كلپوردى . بونكله برابر مكليلير مدينه ليلردن آز چوق متأثرده اوليورلر دكلدى . امام مالك حضرتلرينك بعض فتاويسى ايشيديليور ؛ جمع و تاليف ييوردينى « موطأ » نام اثرك مكه مكرمه طلبه لرى طرفندن حفظ ايدليكى ده كوريليوردي . ومع ذلك بى طرفلق هيسنه غايه جالپوردى .

اشته احوال فقهييه واجتهاديه ، وجه مشروح اوزره دوام ايتمكه ايكن قريش قبيله سنه منسوب هاشمیلردن بريى تحصيل اساسى بى مكه مكرمه ده كوردكدن ، امام مالك مؤطائى ازبرلدكدن صوكره مدينه يه كلير ؛ مشار اليه امام مالك حضورنده قاهره قاستفاده يه قويولور . بر مدت صوكره اوزمانلر عراق مكتب فقهيسنك ، تعبير ديكرله مذهب حنفيك مركزي اولان بغداده كلير ؛ اوراده دخى ايكي سنه مقدارى قاهره ابو حنيفه حضرتلرينك اصحابيله مجالسه ومذاكرات فقهيده بولنور .

اشته بوذات ، هرايكى مكتبك هرايكى مذهبك اعيان ومجتهدلريله حال تماسده بولنهرق تبتعاتى اتمام ايتدكدن صوكره مصرده « امام ابو عبدالله محمد بن ادریس الشافعى » عنوان مبعجليله ميدانه چيقمش ؛ كندى اصولى دائره سنده اجتهاد ايدرك مذهبنى اثر ايتمكه باشلامشيدى .

حضرت شافعى ، تبتعات مديده سى ائساننده هرايكى مكتبك هيچ

شمدى بر معترض چيقوب ديه بيليركه : ارمنى وقعهلرلى حالا خاطرلرده در . بو فاجعه لرك سببى ايسه تعصب دينى سائقه سيله روا كوريلان مظالمندن بشقه بر شى دكلدر .

بوکا جواباً دينه بيليركه : بر طائفه نك بعض افرادينه قارشى اظهار ايديلن عداوت كرك او طائفه نك بتسون افرادينه كرك ديكر طائفه لره قارشى عدم اعتمادى ايجاب ايتمز . بونكله برابر ارمني لردن بر چوغى حالا خدمت دولته مستخدمدر . شو حال او فجايعك منشأى تعصب دينى اولديقتى بك اعلا كوسترر . ذاتاً ممالك عثمانيه ده كى ديكر خريستيانلرك مسلمانلردن ده اكنيش بر رفاه ايچنده يشادقلرينى كوزيمزله كوردك . اكر اوروپايلير بر آز انصاف ايتمش اولسهر ايدى ، بك اعلا آكلايايليرلر ايدى كه بو ديارده زمان زمان حادث اولان بوكى خركا نك اسبابى بسبوتون بشقه در ؛ بونك منبعى اسيا ده دكل اوروپاده آراميلدر .

ايشته ممالك عثمانيه ده كى خريستيانلرك تعليم ، تربيه خصوصنده مسلمانلرك ده او مرتبه يه كلسى تمنى اولنه جوق درجه ده بولنديقتى سويلك بكا هيچ كران كلپور . بك اعلا بو حال خريستيانلره قارشى سو ظن بسليدكمز ، اعتماد سزلق كوسترديكمز مى دلالت ايدر ؛ جريده صاحبي كچى بر محرره مسلمانلرى حكايه ايتديكى طرزده كوسترمك ياقشماز . چونكه اونك بو حالى هم مسلمانانك ، هم خريستيانلرك جانى صيقار . بن اويله ظن ايدى يورمه بو آدم مسلمانلردن بحث ايدركن قارشيسنه خوشنه كيتمين بر ايكي شخصك خيالى چيقمشده اونك تاثيريله بتون مسلمانلرى ، بتون مسلمان ارباب سياستنى عيى صورتده تصويره چالشمش . موسيو هانوتو بيلميليركه مسلمانلر حقنده كندينه سويلنيلن سوزلرك ، يا خود بعض عثمانيلير طرفندن يازيلان يازيلرك خارجده اصلا وجودى يوقدر ؛ بونلر سويله ينلرك يا خود يازانلرك خيالنده وجود ويرلمش شيلردر . بناء عليه بوكى اساسلر اوزرينه بناى مطالعات ايتماسى ، حقيقت حالى بالذات تحقيق ايتدكدنصكره سوزره كيرشمسى لازمدر .

موسيو هانوتو دييوركه « بن مسلمانلره خدمت ايتديكم حالده كنديلرينه دائر يازديغم مقاله دن طولايى علميه يوريديلر ؛ يا خدمت ايتمينلره قارشى فصل طاورانه جقلر بيله ؛ « اوت ، اكر موسيو هانوتو نطقنده يالكز سياستدن بحث ايده ايدى ، مسلمانلرك فرانسه حكومتى ايله اولان مناسبتلردن بشقه طرفلره سوق كلام ايتمه ايدى ، دينك اك باشلى اصولندن اولان ايكي بيوك اصله هجوم ايتيه ايدى كيمسه قالقوبده كنديسنى مواخذه ده بولمنازديده مطالعاتى انحق صحت يا خود عدم اصابت نقطه نظرندن تنقيد اولنوردى .

لكن هانوتو بونكله اكتفا ايتمكه عقيدة توحيد علميه يوريدى ؛ بو عقيدة نك مسلمانلر اوزرنده فنا تاثيرلر حصوله كتيرديكنى ايلرى سوردى . ده ا صكره عقيدة قدره سل سيف ايدرك مسلمانلر مسلمان قالدجه انحطاطه طوغرى كتمكدن كبرى قالميه جقلرينى ادعا يه قالقشدى كه بو حر كته قارشى هيچ بر مسلمان روى رضا كوستره مز .